
OJ
INTER·FOLIA·FRVCTV

EXAMINA. SOLEMNIA.

GYMNASII. FRANCOFURTENSIS.

JUSSU. ET. AUCTORITATE.

SUMME. VENERANDI. CONSISTORII.

AUG. CONF.

HOC. IPSO. AUCTUMNO.

PUBLICE. CELEBRANDA.

EA. QUA. DECET. PIETATE. ET. OBSERVANTIA.

INDICIT.

Ioannes. Theodorus. Vœmel.

Rector et Professor.

Disputatur de pace inter Athenienses et Philippum Amyntae F. per legatos celeberrimos composita.

FRANCOFURTI. MDCCCXXVII.

TYPIS. BROENNERIANIS.

§. 1. Olyntho subactâ Olymp. CVIII. 1. a. Chr. $\frac{348}{347}$ Philippus alia majoraque spectans (Jacobs Introd. in Demosth. Orat. de pace p. 301. sq. et pag. 303. annot.) reliquam Thraciam sive Chersonesum, quam Cersobleptes cum Atheniensibus et fœdere et civitate conjunctus regnabat, totamque Graeciam sibi subjicendi ideoque Phocense bellum finiendi consilium cepit perniciosum, cui quidem resistebant Athenienses, sed iidem decenni bello fatigati rebusque Phocensibus occupati pacem cupiebant. Ea igitur utrimque parabatur; qua de re accuratius videndum. Anonymi Argum. in Dem. f. leg. init.

§. 2. Temporis autem ratio in hujus pacis actione narrandâ oratoribus adversariis pro sua cujusque parte res gestas contrahentibus, distrahentibus, invertentibus (Vogel vit. Phil. p. 277 sqq.) vehementer turbata est, in quam ordinandam enixe seduloque et operam et studium et sagicitatem impenderunt *Vinc. Contarenus* (Variae Lectt. cap. XVII. p. 87 — 96), *Corsinius* (Fasti Att. Vol. I. p. 131 sqq. Vol. II. p. 335. Cf. Vol. IV. p. 32. et sibi idem male constans Vol. I. p. 136 sq. p. 351.), *Taylorus* (Dem. Cor. Vol. II. p. 672 sqq. ad p. 235. R. §. 29.), *Weiskius* (de hyperb. III. p. 18 sqq.), Car. Sigonius, Scaliger, Petavius, Dodwellus, alii ab illis citati, nec nihil quaerendum reliquerunt. Quid vero Clintonis Fasti Hellenici, quorum versionem a C. W. Krugero doctissimo promissam vehementer desideramus, hac de re doceant, ignoramus. De hoc loco vid. A. G. Beckeri Demosthenes als Orator. Vol. I. p. 53 — 68. Vogel Vit. Phil. p. 102 — 154 et p. 277 — 288.

§. 3. Olymp. CVIII. 1. a. Chr. $\frac{348}{347}$. Olyntho igitur eversâ Philippus ingenti gaudio affectus Dii Pieriae oppido Olympicos ludos, quos Archelaus olim instituerat, magnificentissime apparavit, et convocandâ undique cujusque artis peritorum, poëtarum, histrionum, nobilium, amicorum multitudine per novem dies munificus celebravit (Vide quos citat Vogel Vita Phil. p. 106). Athenienses paulo post legatis Phocensium, qui Athenas venerant, auxilia petentibus decreverunt 50 triremes expediendas esse Proxeno duce, qui Alponum, Thronum et Nicaeam, quae oppida transitu Thermopylarum potiebantur, a Phocensibus tradenda contra Philippum obtineret, atque exeundum esse in aciem iis, qui infra trigesimum aetatis annum essent (Aeschin. f. leg. p. 300 sq. §. 130 sq. cf. ibid. p. 221. §. 37), et miserunt per totam Graeciam legatos, qui omnes civitates in Philippum concitarent (Demosth. et Aechin. de f. leg. passim). Philippus autem latronibus Macedoniam vexantibus emporiaque claudentibus (Dem. f. leg. p. 442. §. 315.) et Athenienses diuturno bello defatigati quum ad pacem quidem faciendam inclinarent, sed utrique eam petere turpe ducerent: Aristodemus Demosthenis praeceptor (Libanii vita Dem. §. 3. n. 7.), et Neoptolemus (Dem. de pace p. 58. §. 6 sq.) Athenienses tragœdiarum actores, quibus propter artem quocunque atque etiam ad hostes impune ire licebat, in Macedoniam profecti sunt. Namque Iatroclem et Eucratum Athenienses cum multis aliis civibus suis Olynthi a Philippo captos, propinquis in concione supplicantibus et Philocrate Demosthenequе suffragantibus, redimendos curavit civitas et Aristodemum ob notitiam et artis gratiam legatum ad Philippum misit, Aeschin. f. leg. p. 200. §. 15. Dem. Cor. p. 232. §. 21. Erat enim Aristodemus Philippi amicus. Dem. f. leg. p. 400. §. 189. p. 412. §. 229. sq. Neoptolemus autem a Philippo corruptus, hac specie in Macedoniam profectus erat, ut coacto aere alieno, quod sibi illic deberi dicebat, Athenas reversus, Liturgiam sive publicum munus obiret. A Demosthene

propterea accusatus, iniquum esse, inquit, quenquam ideo, quod opes, quas in Macedonia haberet, Athenas inveheret, accusari (Dem. de pace p. 58. §. 6. sq.). Mox histriones artem scenicam ostentantes adeo humaniter Philippus accepit, ut praeter pecunias alia quoque de suo eis largiretur, et quum fore sentiret, ut ad ipsum legatos mitterent Phocenses, Thessali et Thebani, Athenienses decipere instituit, eamque occasionem nactus, Aristodemo et Neoptolemo Athenas discedentibus se amicum esse Atheniensium dixit. Eundem nuncium Eubœenses legati, quum de pace cum populo faciendâ egissent, pertulerunt, jussi a Philippo Atheniensibus nunciari: ipsum cum iis transigere velle. Jam paulo post contigit aut potius callide effectum esse videtur, ut tale quiddam accideret: Phryno Rhamnusius Athenis Dium (?) profectus, ut Olympicum sive certamen iniret sive spectaculo interesset, quo festo tempore induciae indicebantur (Barthel. Anach. Vol. III. cap. 38. p. 485. Ed. Par. Bremi ad Aeschin. f. leg. 4. Vol. I. p. 143 sq.), captus erat a quibusdam Philippi militibus in festis diebus et spoliatus omni pecunia. Is quum redemtus Athenas rediisset, precatus est Athenienses, ut ipse legato publico comes adjungeretur, quocum profectus ad Philippum reciperet fortasse ea, quibus esset spoliatus. Assensi Athenienses, Ctesiphontem legatum delegerunt, ut animum Philippi perscrutaretur. Quos in Macedoniam profectos Philippus humaniter accepit, neque solum erepta reddidit, sed et alia de suo est largitus, injuriam factam esse excusans militum negligentiâ, quod id tempus fuisse festum ignorassent, itemque adjiciens se invitum bellum gerere cum Atheniensibus. Ii in Atticam reversi, eadem quae alteri nunciarunt, humanitatem regiam magnopere praedicantes. Aeschin. f. leg. p. 196. sq. §. 12. sqq. Anonymi Argument. in Demosth. f. leg. init. p. 334. sq. His auditis Philocrates subscribente Demosthene Psephisma rogavit: „Ut liceret Philippo, caduceatorem Athenas et legatos mittere de pace et societate.“ Quae vero rogatio a Lycino violatarum legum est

accusata, sed patrocinante Demosthene Philocrates absolutus est. Sed annus praeteriit. Aeschin. loc. cit. p. 198. §. 13 sq. in Ctes. p. 450. §. 62. et passim.

§. 4. Olymp. CVIII. 2. a. Chr. $\frac{347}{346}$, quo venit in Senatum Quingentorumvirorum Demosthenes. Aristodemus propter occupationes quasdam ad senatum nondum accesserat, ut Iatrocles eum anteverteret, profectus ex Macedonia, ubi ex bello Olynthiaco captivus fuerat et sine pretio dimissus a Philippo. Tum multi indignati sunt, quod Aristodemus mandata non renunciasset, quum eadem de Philippo ab Iatrocle referri audirent. Postremo Aristodemus arcersitus Philippi in Athenas benevolentiam laudavit et eum cum civitate societatem inire velle adjecit. Quae non solum in Senatu, sed etiam in Comitiis affirmavit, assentientibus Neoptolemo et Ctesiphonte (Dem. f. leg. p. 344. §. 12. cf. p. 442. §. 315.). His apud populum dictis pertulit aliud Psephisma Philocrates, tetris postea ab eodem Demosthene toties confossus contumeliis propter hoc ipsum Psephisma, quo ille jussit decem legatos deligendos, qui profecti ad Philippum peterent, ut legatos Athenas mitteret pro summa auctoritate de pace acturos et societatem jurejurando firmaturos. Creati sunt legati hi: *Ctesiphon, Aristodemus, Iatrocles, Cimon, Nausicles, Dercylus, Phryno, Philocrates, Aeschines* et *Demosthenes* [1], in Macedoniam mittendi, ut cum Philippo de rebus agerent, et cognoscerent, verene ad pacem inclinaret animus Philippi; quod si verum esset, ut secum adducerent Philippi legatos, qui jusjurandum darent reciperent. Aeschin. f. leg. loc. cit. Anonym. Argum. loc. cit.

Praemissus est praeco ad impetrandam fidem publicam; sed ejus adventum Athenis non exspectantes legati, quam primum Oreum Euboeae

---

1) Legatorum horum nobilitatem commemoravit Olivier Vit. Phil. Vol. II. p. 32. n. 1. cf. p. 63. Valcken. Orat. Phil. p. 274. sq.

profecti sunt, et quamquam Alus [2], quae Thessaliae civitas Pharsaliis Philippi amicis infesta et Atheniensibus amica erat (Ulpian. pag. 86. Bas. p. 356. Francf. ad Dem. f. leg. p. 352. §. 36.), a Parmenione obsidebatur, tamen in hoc oppidum sine mora trajecerunt, indeque ad Parmenionem egressi, per hostilem exercitum Pagasas abierunt, et progressi praeconi Larissae occurrerunt. Tanto studio et alacritate tum profecti sunt. Qui, quum non eundum esset, ante praeconis reditum festinaverant, iidem, quum pro Atheniensibus festinandum esset, pro Philippo Pellae desederunt. Demosthenes interea captivos conquisivit et servavit. Namque nonnulli captivorum, qui Philippo vades dederant, postea se dimissum iri diffidentes, dixerunt se velle semet ipsos redimere neque illud beneficium acceptum Philippo relaturos, et mutuo sumserunt, alius tres minas (122 Florr.), alius quinque (204 Florr.), alius aliter, ut cuique conditiones erant propositae. Iis Demosthenes de suo pecuniam insumsit; et Philippum Pellam demum reversum rogavit, ut hospitalium donorum vice, quae more antiquo legatis offerebat, illos in libertatem redderet. Postquam autem pollicitus est Philippus, se ceteros redditurum esse, Demosthenes convocatis iis, quibus mutuam pecuniam dederat, ne festinationem se redimendi accusarent neve tenuiores suis sumtibus essent redemti, redemtionis pretium dono dedit. Alii vero retenti sunt, quibus se ille redemtionis pretium allaturum esse promiserat. Dem. f. leg. p. 393 sq. §. 165 sqq.

Nihil certi inter regem et legatos pactum est, nisi forte ut Amphipolim Philippus retineret, ut Atheniensium socii (socii Athenis cummaxime intelligebantur Phocenses et Cersobleptes) et socii Philippi

---

2) Ἄλος leni spiritu, non Ἅλος scribendum. Vid. Steph. Byz. s. v. Ἄλος ibiq. Pined. Harpocr. s. v. Ἀλεύς. Valck. ad Herodot. Lib. VII. cap. 173. cf. Schaefer. ad Dem. f. leg. p. 352. lin. 17. Codices mscr. sibi non constant in hac scriptura.

eādem pace et fœdere fruerentur, ut, qui Graeci fœdere non continerentur, liberi essent suisque legibus viverent. Pseudo-Demosth. Halon. p. 82. sq. §. 23 sqq. Legatis domum profectis, perfidus ille in Cersobleptis regnum celeriter invasit, idemque eodem tempore Athenas misit legatos acturos de pace. Regredientes enim decem legatos comitatus est Philippi praeco, secuti sunt, ut jusjurandum darent, legati: Antipater, Parmenio et Eurylochus, qui viri et eloquentia et prudentia excellentes (Olivier. Vita Phil. Vol. II. p. 66 sqq.) hospitio excepti sunt a Demosthene (Aeschin. f. leg. p. 282. §. 111.). Dum convocabantur socii Atheniensium ad jusjurandum dandum, mora intercedebat Philippo utilissima Cersobleptem interea sibi subjecturo. Aeschin. f. leg. et Anonym. locc. citt.

§. 5. Jam Demosthenes, qui pacem quidem volebat (Aeschin. in Ctes. p. 452. §. 63 et passim), neque vero qualemcunque (Dem. de pace p. 60. §. 13. cf. Aeschin. in Ctes. p. 459 sq. §. 69. et Demosth. f. leg. p. 345. §. 13 sq.), et ingenium Philippi intelligebat, jussit celeriter esse jusjurandum accipiendum, etiam non praesente Cersoblepte (Anonym. Argum. loc. cit.); „nobis enim, inquit, in Thraciam abeuntibus dabit jusjurandum Cersobleptes.“ Quare Psephisma rogavit, ut in VIIIum diem Elaphebolionis sive IXum Martii (346), quo Aesculapio res divina fiebat neque unquam antea concio habita erat (Schœmann. de Comitt. Athen. p. 49 sqq.), a Prytanibus populus convocaretur ad deliberandum de pace atque societate, et legati Philippi in concionem admitterentur urbanisque sive magnis Dionysiis (ad Phil. I. p. 50. §. 35. n. 1) proxime et ante diem XVIII. ejusdem mensis celebrandis in theatrum honoris causa adducerentur. Aeschin. in Ctes. p. 455. et 458. §. 65 sq. §. 68. Id. f. leg. p. 234. et p. 241. §. 53 sq. §. 61. Dem. Coron. p. 234. §. 28. Itaque conciones Demosthene auctore XVIIImo et XIXmo Elaphebolionis sive XIXmo et XXmo Martii habitae sunt. Quorum priore die Proxeni literae redditae sunt, quibus significabatur, Phalaecum

Phaylli filium (Pausan. Lib. X. cap. 2. §. extr. At cf. Diodor. Lib. XVI. cap. 36. init.), Phocensium imperatorem arces prope Thermopylas sitas adeo non tradidisse, ut legatos, qui se illas Atheniensibusedituros esse promiserant, in vincula conjecerit, et Lacedaemoniorum etiam auxilio diffisum esse, confisum Philippo. Aeschin. f. leg. p. 300. §. 130. sq. Hujus diei concione pax cum legatis Philippi sancita est, hoc postea prudenter addito: „licere cuivis Graecorum intra tres menses in eandem pilam cum Atheniensibus adscribi et participem esse jurisjurandi ac fœderis.“ Quo Graecorum legationes justum tempus haberent, et benivolentia urbi conciliaretur, neve, si pactum violaretur, solis atque imparatis Atheniensibus bellum esset gerendum. Ac populus recessit, tali quadam opinione concepta, futuram quidem esse pacem, neque autem expedire, eâdem in concione ut simul de societate cum Philippo ineundâ deliberaretur, quia modo concitaverat reliquos Graecos contra Philippum, necdum legati inde regressi erant. Concio intercedente nocte dimissa est. Postridie eodem auctore iterum conveniunt. Ibi Demosthenes suggestu occupato: „nullam, dixit, orationem hic heri habitarum esse utilitatem, nisi si omnibus pactis „legati Philippi assentirentur, neque se cum Philippo nisi adjunctâ „societate ullam admittere pacem; neque enim oportere dixit abrumpere societatem a pace neque exspectandam esse cunctationem „Graecorum, sed iis aut bellum esse gerendum aut seorsim pacem „faciendam.“ Tandem haec vicerunt, quae Demosthenicae orationis violentia extorserat et Philocratis rogatio comprehenserat. Aeschin. loc. cit. praecipue in Ctes. p. 458. §. 69. sqq. Dem. f. leg. p. 359. §. 57.

§. 6. Jam vero, ut Corsinio videtur, XXIImo Elaphebolionis sive XXIII Martii, certe ante proximam concionem (Aesch. f. leg. p. 259. §. 82. et p. 268. §. 90.), quinque legatis delectis, qui ab ipso Philippo jusjurandum exigerent, rursus Elaphebolionis ἑβδόμῃ φθίνοντος i. e. XXIIImo die, sive Martii XXIVmo, concio habetur Demosthene Proëdro

(praeside) eodemque legato electo, in qua Critobulus Lampsacenus progressus dixit, se missum esse a Cersoblepte, qui peteret, ut jusjurandum daret legatis Philippi et inscriberetur inter Atheniensium socios. His dictis Aleximachus rogationem Proëdris legendam tradit, qua scriptum erat, ut is, qui a Cersoblepte venisset, cum ceteris sociis Philippo jusjurandum daret. Recitata rogatione e Proëdris surrexit, Aeschine narrante, Demosthenes seque eam rogationem approbaturum negavit nec pacem cum Philippo factam irritam redditurum neque agnoscere eos socios, qui tanquam in libationibus manus sacris admoverent, sed de his aliam esse concionem indicendam. Clamante autem populo et invito Demosthene rogatio comprobata est. Quum vero ea concio dimissa esset, legati Philippi in Strategio sive Imperatorum curia socios, qui aderant, obstrinxerunt. Critobulus autem, Cersobleptis legatus, a sacris repulsus est, cujus rei culpam Aeschines in Demosthenem refert, in Aeschinem Demosthenes. Aesch. f. leg. p. 259. sqq. §. 81. sqq. et p. 267. sqq. §. 89 sqq. Idem in Ctes. p. 462. §. 71. sqq. Interea per Philippum, qui promiserat prioribus Atheniensium legatis, se, dum Athenis de pace deliberaretur, Chersonesum armis non invasurum esse (Aesch. f. leg. p. 259. §. 82), per eundem Philippum Cersobleptes obsidetur in Monte sacro Thraciae (Vales. ad Harpocr. s. v. Ἐργίσκη), quo hic confugerat, et occupato castello imperium ita amittit, ut filio obside dato sub Philippi auctoritate regeret, ἕκτῃ φθίνοντος i. e. XXIVmo Elaphebolionis sive XXVmo Martii. Aeschin. f. leg. p. 267. §. 90. ibid. p. 269. §. 92. sq.

§. 7. Decernitur Demosthene auctore (cujus rogatio de coron. p. 235. §. 29, sed depravata vel confusa vel serius, quam lata, descripta conservatur), ut quinque legati confestim et sine ulla mora proficiscantur, IIItio Munychionis sive IIdo Aprilis, et ubicunque Philippum esse audierint, ab ipso rege de foedere jusjurandum primo quoque tempore exigerent. Quae legatio secunda dicitur ἡ πρεσβεία ἡ ἐπὶ

τοὺς ὅρκους sive ὑστέρα. prior ἡ περὶ τῆς εἰρήνης sive προτέρα. Electi sunt Eubulus, Aeschines, qui legationem ducebat (Aesch. f. leg. p. 267. §. 89.), Cephisophon, Democrates, Cleon. Quibus adjectus est Demosthenes nomine legati, publico munere ornatus de suo, ut promiserat, captivos redemturus (Dem. f. leg. p. 395. §. 171.), et accesserunt Dercylus tresque alii, ut decem essent [3], cum undecimo, quem socii miserant, qui cum iis ad Philippum de jurejurando proficisceretur. Profecti quidem eodem die, postea vero cunctati sunt in Philippi commodum inque Atheniensium detrimentum. Philippo enim expediebat plurimum temporis intercedere inter jusjurandum, Atheniensibus quam minimum. Quia hi non ab eo tantum die, quo juraverant, sed ab eo, quo speraverant fore pacem, omnis belli apparatus deseruerant, ille autem id maxime et perpetuo moliebatur, quia existimabat, quae ante datum jusjurandum Atheniensibus eripuisset, ea se omnia constanter habiturum neque eos propterea pacem soluturos. Quae quum praevidisset Demosthenes, illud Psephisma rogaverat, quo jussi sunt

3) Numerus legatorum secundae legationis ex locis veterum variis varie perhibetur, vulgo decem ut in priore legatione electos esse putatur. At ex Psephismate, §. 7. citato, de accelerando itinere, quinque tantum electi sunt. Jam vero quum notum sit, Demosthenem praeter hos quinque in Psephismate nominatos ad secundam legationem fuisse electum (Aesch. f. leg. p. 268. R. §. 90. Dem. f. leg. p. 393. sq. §. 165. sqq. p. 395. §. 171. ibid. p. 406. §. 211.), consentaneum alicui esse videatur, quinque e Psephismate electos quidem esse ad jusjurandum exigendum legatos, Demosthenem autem nomine legati adjectum, ut hac persona captivos redimeret. Anonym. Arg. in Dem. f. leg. p. 336. extr. Vid. Boeckh. Oecon. Vol. I. p. 256. not. 383. Olivier, Vita Phil. Vol. II. p. 75 et 77. Septimum autem invenimus legatum Dercylum Dem. f. leg. p. 396. §. 175.; si recte legitur ἐν Φεραῖς, ubi cum Philippo erat legatio secunda neque vero prima. Vogel Vita Phil. p. 282. legendum esse putat ἐν Πέλλῃ de prima legatione. At vide Weiske de hyperb. III. p. 4. not. 1. extr. At decemviros fuisse hujus quoque secundae legationis claris verbis dicit Aeschines f. leg. p. 268. §. 96. sq. Cf. Liban. Argum. ad Dem. f. leg.

legati navigare in ea loca, in quibus esset Philippus, et jusjurandum quam primum exigere, ut Thracibus cum Atheniensibus fœdere junctis eaque loca obtinentibus juraretur, neque ille opportunis locis occupatis Thraciae potiretur neve magnâ inde pecuniâ multisque militibus instructus reliquas terras aggrederetur. Dem. Cor. p. 233. §. 25 sqq. Aesch. f. leg. p. 268. §. 91 sq. Cujus rei parum solliciti boni isti legati pedestri itinere 23 dies oberraverunt, tum sederunt Pellae in Macedoniâ 27 dies, ubi item Eubœensium, Thessalorum et Thebanorum legati manebant (Vogel. Vita Phil. p. 125), donec Philippus e Thraciâ rediisset. Eubœenses enim turbis domesticis vexati (Prolegg. ad Olynth. §. 21. Prolus. de Amphip. §. 17) quietem requirebant. Thebani belli sacri oneribus pressi subsidia petebant et afflicti incursionibus Phocensium, quorum mercenarii ex Orchomeno, Coroneâ et Corsiis oppidis Bœotiae munitissimis et Phocensium praesidio firmatis saepe emissi Bœotiae agros populabantur. Diodor. Lib. XVI. cap. 58. sq. ibiq. Wefs. Thessali internarum externarumque turbâ et confusione rerum laborabant (Prolegg. citt. §. 24 (19). Liban. Argum. ad Dem. Or. de pace p. 55. §. 1.). „Non pacis amore, sed belli metu, inquit Justinus (Lib. VIII. cap. 4.), e Graeciae civitatibus legationes venere. Siquidem crudescente irâ Thessali Bœotiique orant, ut professum adversus Phocenses ducem Graeciae exhibeat, tanto odio Phocensium ardentes, ut obliti cladium suarum perire ipsi, quam non perdere eos praeoptarent, expertamque Philippi crudelitatem pati, quam parcere hostibus suis mallent. Contra Phocensium legati adhibitis Atheniensibus bellum deprecabantur, cujus ab eo dilationem ter jam emerant. Fœdum prorsus, inquit idem scriptor, miserandumque spectaculum, Graeciam etiam tunc et viribus et dignitate orbis terrarum principem, regum certe gentiumque semper victricem et multarum adhuc urbium dominam, alienis excubare sedibus aut rogantem bellum aut deprecantem, in alterius ope omnem spem posuisse orbis terrarum vindices eoque discordia sua civilibusque bellis

redactos, ut adulentur ultro sordidam paulo ante clientelae suae partem.“ Rediit Philippus omnibus castellis in Chersoneso eversis cum Cersobleptis filio obside, id quod Atheniensium legati impedire potuerant, quum decem diebus vel tribus potius quatuorve in Hellespontum proficisci licuisset et exacto jurejurando loca tueri, priusquam ille expugnasset; aut enim praesentibus legatis ea non attigisset aut jusjurandum non accepissent, itaque pacem non impetrasset, nec utraque habuisset: et pacem et loca. Secreto auditis Graecorum legationibus, his veniam belli pollicetur jurejurando adactis se responsum nemini proditutos, illis contra, venturum se auxiliumque laturum, aliis alia; utrosque vetat bellum parare aut metuere. Sic omnibus variato responso securis ipse bellum paravit (Justin. loc. cit.). In hac igitur legatione manifesta est et Philippi fraus et Atheniensium legatorum corruptela; jam aliud fit illo majus facinus. Postquam enim recepit Philippus, se pacem habiturum, occupatâ Thraciâ culpâ legatorum, qui Psephismati non paruerant, moliebatur, ne abirent e Macedoniâ, donec expeditionem contra Phocenses legatis ipsorum tanquam sociorum inspectantibus et comitantibus (Dem. Phil. III. p. 113. §. 11.) susceptam instruxisset, ne si illi eum se instruere et profecturum esse Athenas renunciassent, Athenienses copias educerent et triremibus ad Pylas missis ut prius trajectum clauderent, sed ut simul istos id nunciare audirent simulque ipse intra Pylas esset et Athenienses nihil possent agere. Demosth. et Aesch. loc. cit. et seq. Dem. f. leg. p. 359. §. 57. p. 389. §. 154. p. 392. §. 164. Quum jam per Thessalos inprimisque Pheraeos valido exercitu rebellaturos (Dem. f. leg. p. 444. §. 320.) contra Phocenses proficisceretur, Pheris non in templo, ut par erat, sed in diversorio, quod ante Castoris et Pollucis templum reperiebatur et ubi, id quod turpe erat legatis omnibusque nobilibus (Zell Ferienschriften I. p. 16. sqq.), legati commorabantur, quasi in transitu juravit in haec verba: „Pacem facio cum Atheniensibus et Atheniensium sociis, Alensibus

et Phocensibus exceptis." Quod Alenses hostes essent Pharsaliis, suis amicis, cum Phocensibus autem se pacem facere negabat, quod templum Delphicum impie violassent. Dem. f. leg. p. 390. §. 158. cf. p. 352. §. 36. Argum. Anonymi in Dem. f. leg. loc. cit. Alum mox captam et incolis nudam tradidit Pharsaliis. Pseudo-Dem. ad Phil. Epist. init. p. 152. §. 1. Vales. ad Harpocr. s. v. *Ἀλέας*. Athenienses vero inierunt conditiones has:

Ἀφεστηκέναι μὲν ἁπάντων καὶ τῶν κτημάτων καὶ τῶν συμμάχων, ὀμωμοκέναι δὲ Φιλίππῳ, κἄν τις ἄλλος ἴῃ ποτ' ἐπ' αὐτὰ βουλόμενος σώζειν, αὐτοὶ κωλύσειν, καὶ τὸν μὲν αὐτοῖς βουλόμενον παραδοῦναι ἐχθρὸν ἡγήσασθαι καὶ πολέμιον, τὸν δὲ ἀπεστερηκότα, σύμμαχον καὶ φίλον (Dem. f. leg. p. 385. §. 143). *Ἀμφιπόλεως παραχωρεῖν* (Pseudo-Dem. de Halonn. p. 82. sq. §. 24. sq.), *καὶ Καρδιανοὺς* (Prolus. de Amphip. §. 22. not. 2. Proleg. in Olynth. §. 27) *ἐᾶν ἔξω Χεῤῥονησιτῶν τῶν ἄλλων τετάχθαι* (Idem de pace p. 63. §. 25). *Καὶ τοῖς ἐγγόνοις τὴν αὐτὴν εἰρήνην ἐψηφίσθαι.* (Dem. f. leg. p. 358. §. 54. sqq.) Cf. Id. de f. leg. p. 395. §. 174. et p. 391. §. 159. p. 445. §. 324. sqq. Vid. Barbeyr. Hist. Fœder. Art. CCLII. Vol. I. p. 224. sq.

Ut cederent omnibus et possessionibus et sociis; ut jurarent Philippo, si quis alius in illas invaserit, Atheniensibus ut restitueret, eum ipsos esse prohibituros, et qui eas Atheniensibus tradere voluerit, eum pro inimico et hoste habituros, eum vero, qui eripuerit, pro socio et amico.

Ut Philippo Amphipolim concederent et Cardianos a Chersonesitis reliquis exemtos esse paterentur.

Ut etiam posteris eadem pax decreta sit.

§. 8. Impensis in *viaticum* mille Drachmis (sive 408 Florenn.), quas publice acceperant, quantum a nulla civitate numerari solebat neque quum Athenis in Macedoniam proficiscebantur neque quum illinc redibant (Dem. f. leg. p. 390. §. 158. cf. Bœckh. Oecon. Vol. I. p. 255. sq.), redeunt septuagesimo die [4], tertio mense (Weiske loc. cit. p. 18. not. 13. cf. Contaren. loc. cit. p. 92. sq.), a secundâ legatione oratores, XIIImo Scirophorionis sive Xmo Junii, moxque est intra Pylas Philippus, et Phocensibus ea pollicetur, quae illi non crediderunt, sed ad verum comperiendum se Athenas contulerunt.

Renunciatur legatio, neque vero quidquam vel parvum vel magnum eorum reperitur, quae quum pacem facerent, dicta et exspectata fuerant, sed in omnibus Athenienses decipiuntur: Accedunt legati ad senatum; curia referta erat imperitis senatoribus; Demosthenes progressus, reliquos legatos accusat, quod contra mandatum egissent, omniaque a primâ spe rerum, quas Ctesiphon et Aristodemus renunciarant, usque ad jusjurandum ab Philippo exactum enumerat, eaque quae restabant, Pylas et Phocenses, suadet senatoribus, ne amitterent, neve in eandem fraudem inciderent. Quum vero concio XVImo Scirophorionis die sive XIIImo Junii haberetur, et ad populum esset renunciandum, progressus Aeschines eam orationem habuit et tot tantisque bonis refertam, ut universos in suam sententiam pertraxerit. Dixit enim se Philippo persuasisse, quae utilia essent reipublicae tam in Amphictyonicâ Phocensium causâ quam in ceteris omnibus, et prolixam orationem recensuit, quam se contra Thebanos apud Philippum

---

4) Ex ratione hâc, in quâ secuti sumus Idelerum:

3 — 30 Munychionis	= 28	dies
Totius Thargelionis	= 29	„
1 — 13 Scirophorionis	= 13	„
Summa dierum	70	

habuisse dicebat, et commemoravit, se id sua effecisse legatione, ut intra biduum aut triduum Athenienses, si domi manerent neque bellum moverent, audituri essent et Thebas obsideri et Thespias atque Plataeas restitui et Apollini pecuniam solvi non a Phocensibus, sed a Thebanis, qui auctores fuissent templi occupandi. Quin audivisse se ait Eubœensium nonnullos propter conjunctionem civitatis et Philippi territos et perturbatos haec fere dixisse: „Non fugit nos, legati! „quibus conditionibus pacem feceritis cum Philippo, neque ignoramus, „vos illi dedisse Amphipolim, Philippum autem promisisse, traditurum „se vobis Eubœam“ (Dem. de pace p. 59. §. 10.). Aeschines propter haec et alia (Dem. passim. Vid. Barbeyr. Hist. fœder. Vol. I. p. 225. not. n.) celebratus, descendit magnâ quâdam majestate. Surrexit Demosthenes et ea se ignorare dixit, repetiturus, quae ante triduum in Senatu retulerat. Sed hinc illinc clamitatur, obturbatur, ridetur, subsannatur. Demosthenes non auditur, creduntur, quae Aeschines renunciaverat. Dem. f. leg. p. 346. sqq. §. 17. sqq. Eodem tempore Philippum esse intra Pylas progressum, quod voluerat, simul et Athenienses audiverunt et ipse adfuit. Praesentia Philippi terrorem injecit; epistolâ autem paulo post missâ rex in se culpam legatorum transfert, quos Alensium reconciliandorum causa detinuisset, de Thebanis autem vel Phocensibus ne tantillum quidem. Dem. loc. cit. p. 351. §. 34. Adfuerunt Athenis Phocensium legati cognituri, tum quid Atheniensium legati renunciaturi essent, tum quid Athenienses decreturi. Demosth. f. leg. p. 359. §. 57. unde Phocenses rem comperti sunt XX^{mo} Scirophorionis sive XVII^{mo} Junii (Dem. l. cit. §. 59).

Etiam quum jam Philippus ingressus esset intra Pylas (quas inde praesidio et mercenariis tenebat. Dem. Phil. III. p. 119. §. 32), Aeschines haec verba dedit: „Non esse tumultuandum, ait, quod Philippus intra Pylas ingressus esset, consecuturos enim affirmavit Athenienses omnia, quae vellent, si quiescerent, atque intra biduum aut triduum

audituros, iis, quorum hostis venisset, Philippum esse amicum, contra, quibus amicus, iis hostem esse factum; neque enim verbis amicitiam aiebat confirmari, sed eâdem utilitate; expedire autem Philippo et Phocensibus et Atheniensibus Thebanorum stupore et molestiâ liberari." Quae quidem propter inimicitias eo tempore inter Athenienses et Thebanos intercedentes libenter audiebant, qui post biduum aut triduum fere audiebant miserorum Phocensium urbes esse eversas. Sed propter praeclaras et magnas illas spes, quas concionator iste et antea et tunc pollicebatur, tertiùm legatos missuri erant Athenienses ad Philippum. Delegerunt igitur Aeschinem, Demosthenem, Dercylum et ex reliquis plerosque eosdem quos antea legatos cum Philippo acturos. Demosthenes statim ejuravit. Deinde quum concio surrexisset, congressi Aeschines aliique proditores consultaverunt, quem Athenis relicturi essent. Dum enim in motu omnia erant et futura caecâ exspectatione pendebant et varia verba in foro fiebant, metuebant isti, ne subito concio indiceretur, quâ Athenienses e Demosthene verum comperti, aliquid opportuni de Phocensibus decernerent et Philippus rei gerendae occasionem amitteret. Nam si aliquid tantum Athenienses decrevissent, conservati fortasse essent Phocenses. Neque enim licuisset Philippo, nisi Athenienses decepti essent, diutius manere, quia frumentum nec erat in agris propter bellum incultis, nec invehi potuisset triremibus Atheniensium Proxeno duce ad Porthmum mare obtinentibus, et Phocensium urbes viginti duae expugnatu erant difficiles. Propterea, ne quid mutaretur eorum, in quibus Athenienses decepti erant, Aeschines ut Philippi causam ageret, morbum simulans domi mansit. Dem. f. leg. p. 378. sq. §. 121. sqq. cf. Aeschin. f. leg. p. 304. §. 137. sqq. Reliqui legati ad Philippum profecturi Chalcidem Eubœensem transvecti sunt. Ibi audiverunt jam XXIIImo ejusdem mensis die sive XXmo Junii factum esse fœdus Phocensium cum Philippo, quo res non solum Phocensium, sed Graecorum omnium omnes perditae sunt et consummatae. Dem. f.

leg. p. 359. §. 57. sqq. Cf. Weiske de hyperb. III. p. 18. sqq. Namque Phalaecus tunc temporis Nicaeae subsistens, ubi se viribus ad dimicandum imparem videbat, quanquam praesidio castella firmata habebat, quibus Philippum a transitu prohiberet, sed pecuniae angustiis laborans, per legatos pacem cum rege hisce conditionibus pepigit: „ut Phalaecus cum suo agmine, quo libeat, facessat." Qui quidem data accepta fide cum mercenariis (erant autem octo millia) in Peloponnesum discessit. Phocenses autem omni spe deminuti Philippo se dederunt. Diodor. Lib. XVI. cap. 59. Itaque speciosam ille Dei tutelam religionisque violatae causam cupidissime susceptam perfecit, famam pietatis ad reliquas virtutes utilissimam accessionem fore ratus, superavit decem annorum debilitatos, omnemque rei confectae gloriam et fructum nullo suo labore solus reportavit [5]. Athenis vero quum XXVII^mo^ die Scirophorionis sive XXIV^mo^ Junii in Piraeo concio de navalibus haberetur, rediit Dercylus Chalcide et renunciavit, Philippum summam rerum Thebanis commisisse, et quintum item eum esse diem posuit, ex quo foedus esset factum. Itaque tempore, quo renunciaverunt et decreverunt, omni convincitur, Philippum cum proditoribus de interitu Phocensium collusisse. Deinde quod nulla Phocensium urbium expugnata aut vi capta est, sed persuasione funditus omnes perierunt, id per proditionem accidisse maximo est argumento. Dem. f. leg. loc. cit.

§. 9. Reliqua aestate Philippus quidem Phocidem vastavit neque autem ipse sacrilegis poenam inflixit, sed arbitrium rei cognoscendae prudenter detulit ad Amphictyonas [6]. Auctumni enim tempore de more Thermopylis(?) convenerunt Amphictyones (Tittmann Amphict. p. 80. sq. ibiq. Corsini), et rex quum finem sacro bello imposuisset, cum Boeotis ac Thessalis consilium habuit, quo judicavit, convocandum esse concilium

5) Valcken. Orat. de Phil. p. 265.
6) Ibid. loc. cit. p. 265.

Amphictyonum, quorum arbitrio rerum cognitio permittenda esset (cf. etiam Schol. cod. August. ap. Reisk. Oratorr. grr. Vol. II. Schol. p. 125). Abfuerunt autem Atheniensium Pylagorae sive Amphictyonici legati. Placuit illis Decretum hoc: „Ut Philippus cum posteris suis in concilium Amphictyonicum adsciseeretur, et duo suffragia haberet, quae prius, ut reliqui undecim Amphictyones, debellati Phocenses habuissent; qui in posterum nec templi conciliique Amphictyonici essent participes, nec equos armaque possiderent, dum pecunias sacrilegio surreptas Deo reddidissent. Exsules praeterea Phocensium et quotquot in partem sacrilegii venerint, piaculares haberentur, quos ex omni loco retrahere cuivis liceret. Ad haec, id quod omnino factum est contra legem et jusjurandum Amphictyonum (Aesch. f. leg. p. 284. §. 115), ut cunctae Phocensium urbes everterentur et incolae in vicos transferrentur, quorum nullus plures quam quinquaginta domus haberet, nec minus stadii intervallo pagi a se distarent. Phocenses quidem agrum suum retinerent, sed quotannis sexaginta talentorum sive 146832 Florenorum vectigal Deo penderent, dum summam tempore sacrilegii in tabulas relatam exsolvissent. Pythicos ludos Philippus cum Boeotis et Thessalis ederet. Amphictyones cum Philippo Phocensium mercenariorumque arma ad rupes allisa confringerent et horum reliquias comburerent. Equi denique venderentur". Post haec Amphictyones ordinaverunt, quae ad oraculi curam, ad religionem pacemque communem atque concordiam inter Graecos pertinerent. Diodor. Lib. XVI. cap. 60. ibiq. Wefs. Quo factum est, ut experrecti ex quiete et socordiâ Athenienses supellectilem vasaque ex agris convehere et bellum pararent, et castella reficerent et Piraeum munirent et Herculana sacra in urbe facienda curarent (Dem. f. leg. p. 379. §. 125). Cujus legis monumentum exstat apud Dem. de Coron. p. 238. §. 37. sq. exhibetque rogationem Callisthenis de tutandâ Atticâ, Mnesiphilo Archonte, XXmo die Maemacterionis Olymp. CVIII, 3. sive XII Novembris

a. Chr. 346 in concione extraordinariâ latam (Schœmann. de Com. Athen. p. 40. sqq.). Aeschines autem, qui modo simulaverat morbum, quum tanta perturbatio tantusque tumultus urbem invasisset, tunc (XXVIImo aut XXVIIImo Scirophorionis sive XXIVmo aut XXV Junii), ut affirmat Demosthenes, nec a senatu nec a populo delectus, legatus abiit ad eum, qui illa perpetrabat (Dem. f. leg. p. 380. §. 126.), sed ut ipse dicit, ad Amphictyonicum concilium (f. leg. p. 306. §. 139). Postea Philippus epistolam Athenas misit, quae servata est in eâdem oratione loc. cit. „Scitote, inquit, nos intra Pylas esse progressos et Phocidem subegisse ac quae oppida ultro deditionem fecerunt, in ea praesidia introduximus; quae vero imperium detrectaverunt, vi cepimus et civibus sub corona venditis evertimus. Quum vero audirem vos instrui ad opem illis ferendam, scripsi vobis, ne jam eâ de re laboretis. Nam si omnino dicendum est, non moderate facere mihi videmini, qui quum pacem pepigeritis, nihilominus in aciem descendatis, praesertim quum Phocenses in communibus nostris pactis non sint comprehensi. Quare si non manebitis in conventis, nullâ re, nisi auspicandis injuriis, antevertetis.“ Etiam legati Philippi et Thessalorum Athenas venerunt postulaturi, ut Athenienses Amphictyonum Decreta rata haberent et Philippum esse Amphictyonem (Dem. f. leg. p. 375. §. 111. cf. Tittman. Amphict. p. 67.), qui hoc conatu Atheniensibus aliisque Graecis προμαντείαν sive oraculi consulendi praerogativam eripuit (Dem. Phil. III. p. 119. §. 32. f. leg. p. 446. §. 327.) auctoritatemque et patrocinium (Vogel. Vita Phil. p. 286). Quâ de re in concione turbae et tumultus. Frustra tunc decreverunt, ut esset et Cersobleptae a Philippo dandum jusjurandum et Philippo non concedendus locus inter Amphictyones et pax corrigenda (Dem. f. leg. p. 398. §. 181.). Prodiit Demosthenes et pacem esse servandam nec de umbrâ Delphicâ bellum cum omnibus gerendum jussit. Vide Orat. de pace, et in eandem orationem Libanii Arg. et nostram h. or. Disposit.

Cf. Id. de cor. p. 240. §. 42. sq. et f. leg. p. 446. §. 327. Decretis inde confirmatis, Philippus humanissime Amphictyones complexus, in Macedoniam reduxit milites, quos callidus imbecillitatis humanae spectator quum duxisset in Phocidem, quasi sacrilegii, non Thebanorum ultor esset, omnes coronis laureatis insignes esse jusserat. Laureatum exercitum undique fanatici per Thessaliam et Macedoniam votis et faustis acclamationibus prosequebantur, tanquam Dei violataeque religionis ultorem, etiam ob solam Dei majestatem reverendum [7]. Qua ratione nec pietatis solum et imperatoriae virtutis gloriam sibi comparavit, sed ad imperium postero quoque tempore amplificandum magna praemunivit. Jamdudum enim, ut summus Graecorum imperator designaretur Persisque bellum inferret, cupide expetebat. Diodor. loc. cit. Tantus vero Athenienses invaserat timor, ut proximo vere quum Pythia absente jam Philippo, fortasse ab Antipatro ejus legato (Dem. Phil. III. p. 119. §. 32. Liban. Apolog. Dem. Declam. Vol. IV. p. 311. R.), et a reliquis Amphictyonibus circa ineuntem Munychionem Olymp. CVIII. 3. [8] a. Chr. 345. Aprili medio celebrarentur, theori sive legati Athenis non proficiscerentur. Dem. f. leg. p. 380. §. 128. Qui tamdiu cunctatus erat Graeciae sibi subjiciendae, suo tempore consilium perfecit. Et vero Graeci omni dissidio laborantes omnes Philippo indigebant.

7) Valcken. loc. cit. p. 268.

8) In tertium cujusque Olympiadis annum Pythicos ludos incidisse docent Corsini Diss. Agonn. Diss. II. §. VI. sqq. Welske de hyperb. III. p. 21. not. 15. Bœckh. ad Pind. Olymp. XII. init. Explicc. p. 206. sq.

Zu der bevorstehenden Prüfung und Progressions-Feierlichkeit, welche beyde im Kaisersaale gehalten werden, habe ich die Ehre alle Hohen Gönner und alle Hochgeschätzten Freunde unserer Schule ehrerbietigst und ergebenst einzuladen, namentlich die Hohen und die Hochwürdigen Obern, die Hochlöblichen Bürger-Repräsentanten, die Hoch- und Hochehrwürdigen Geistlichen aller Confessionen, die Gelehrten und Gebildeten jeden Standes und jeden Faches und die Verehrtesten Eltern unserer Schüler. Möge die zahlreiche Gegenwart Derselben unsere Prüfung und Feierlichkeit verherrlichen und der hoffnungsvollen Jugend zur Ermunterung dienen!

Mit innigstem Danke erwähnen wir noch eines Geschenkes von einem ungenannten Freunde unserer Wittwen- und Waisencasse den 26. May. 22 fl.

Hochobrigkeitlich genehmigte

Anordnung der Prüfung

(im Kaisersaale.)

Mittwoch den 29. August:

Vormittags Selecta und Prima.

9 bis 10	Griechisch *(Thucyd.)*	Herr	Prof.	Schäffer.
10 — 11	Lateinisch *(Cicer. de Legg.)*	„	„	Vömel.

Nachmittags Secunda.

3 — $3\frac{1}{2}$	Religion	„	„	Vömel.
$3\frac{1}{2}$ — 5	Lateinisch *(Cic. Horat.)*	„	„	Weber.

Donnerstag den 30. August:

Vormittags Tertia.

9 — $9\frac{1}{2}$	Griechisch *(Jac. Attica)*	Herr	Prof.	Rödiger.
$9\frac{1}{2}$ — $10\frac{1}{2}$	Lateinisch *(Cic. Ovid.)*	„	„	„ „
$10\frac{1}{2}$ — 11	Geschichte	„	„	Schwenck.

Nachmittags Quarta.

3 — 4	Griechisch u. Lateinisch *(Krebs. Jacobs)*	„	„	Thilo.
4 — 5	Mathematik	„	„	„ „

Freitag den 31. August:

Vormittags Quinta.

9 — 10	Lateinisch *(Werner. Eutrop. Schulze)*	Herr	Prof.	Hess.
10 — 11	Geographie	„	„	„

Nachmittags Sexta.

3 — 4	Religion	„	„	Dr. Minner.
4 — 5	VI. a. Lateinisch *(Hermann. Krebs.)*	„	„	Günther.

P r o g r e s s i o n

(im Kaisersaale.)

Montag den 3ten September Nachmittags 3 — 5 Uhr.

Choral.

Nach der Eröffnungsrede des Rectors werden folgende Schüler die Ehre haben Versuche eigener Reden vorzutragen:

Carl Wilhelm **Hoffmann**, Primaner: **Cato's Utic. Charakter.**

Theodor **Hoffmann**, Primaner: **Rom zur Zeit des Jugurth. Krieges.**

Ernst **Matthiae**, Secundaner: **Sitten und Charakter der alten Germanen.**

Heinrich **Weifsmann**, Selectaner: **De Tragœdiæ origine atque natura.**

Dieser nimmt Abschied von der Schule in seinem und seiner Mitschüler Namen, welche zur Universität entlassen werden.

Versetzung und Preisvertheilung.

Gesang.

